

Samenvatting

In 2009 is de Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW) van start gegaan. Deze databank stelt hoogwaardige, actuele en betrouwbare gegevens beschikbaar over de situatie op de Nederlandse wegen aan wegbeheerders en verstrekkers van verkeersinformatie. De databank moet uiteindelijk, via een verbeterd verkeersmanagement en verkeersinformatie, leiden tot een betere benutting van het Nederlandse wegennet. Hierdoor kunnen de files afnemen en kan de bereikbaarheid verbeteren.

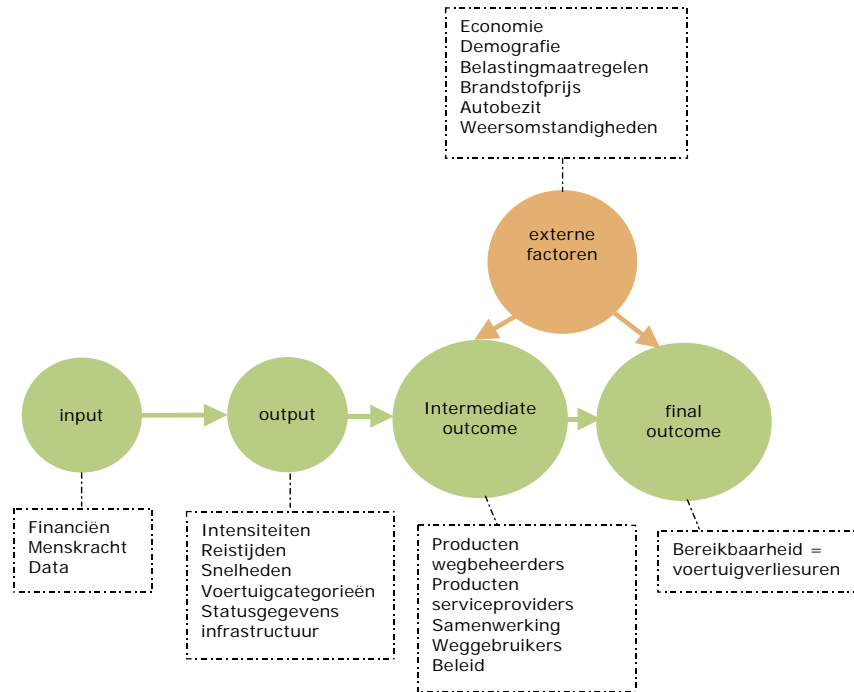
In 2012 wordt de NDW geëvalueerd. Het is voor de NDW belangrijk de komende jaren te monitoren in hoeverre de databank bijdraagt aan de gestelde doelen. De NDW heeft aan het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) gevraagd hoe zij die monitoring het beste kan opzetten. Het KiM heeft hiervoor een monitoringskader ontwikkeld.

Meten van effecten

Het uitgangspunt voor het monitoringskader is de zogenoemde effectketen (zie figuur S1). Die brengt de relatie in beeld tussen *input*, *output*, *intermediate outcome* (tussendoelen) en *final outcome* (hoofddoelen). De NDW levert gegevens over onder andere verkeersintensiteit, snelheden, files en wegwerkzaamheden (*output*). Wegbeheerders kunnen op basis daarvan maatregelen nemen op het gebied van verkeersmanagement, zoals het openstellen van plus- en spitsstroken en toeritdosering. Zij kunnen de gegevens ook gebruiken voor het ontwikkelen van beleid. De verstrekkers van verkeersinformatie (zoals ANWB en TomTom) kunnen met de gegevens hun informatieproducten verbeteren of nieuwe producten in de markt zetten. Op basis daarvan kan de reiziger zijn reisgedrag aanpassen, bijvoorbeeld door op een ander tijdstip te vertrekken of een andere route te nemen. Al deze effecten zijn tussendoelen.

De directe bijdrage van de NDW data aan het verminderen van files in Nederland is niet vast te stellen. Allerlei andere factoren hebben invloed op dit hoofddoel, zoals de economische situatie, het autobezit en de brandstofprijs. Daarom legt het KiM in de monitor de nadruk op het zo goed mogelijk in beeld brengen van het effect van de NDW data op tussendoelen.

Figuur S.1
Effectketen NDW

Vijf modules

Het KiM adviseert voor de monitoring vijf modules te gebruiken. Per module is aangegeven wat kan worden gemeten, op welke wijze en wanneer.

1. Generiek NL
In de module 'Generiek NL' ligt de nadruk op de omvang van het gebruik van de NDW data door marktpartijen die verkeersinformatie verstrekken. Ook de mate waarin de wegbeheerders de NDW data gebruiken voor andere doeleinden, zoals voor beleidsanalyses, wordt in kaart gebracht.
2. Cases
Het is niet mogelijk op landelijk niveau te bepalen welk aandeel de NDW data hebben in het totale effect van alle verkeersmanagementmaatregelen. Dat effect is immers van veel factoren afhankelijk. Voorstel in de module 'Cases' is daarom in een beperkt geografisch gebied enkele experimenten met verkeersmanagement te volgen waarbij gebruik is gemaakt van NDW data. Op die manier is het mogelijk een indicatie te krijgen van de orde van grootte van de NDW bijdrage aan de vermindering van files op het Nederlandse wegennet.
3. Proces
De module 'Proces' biedt inzicht in de mate waarin wegbeheerders met elkaar samenwerken en verkeersmanagementmaatregelen op elkaar afstemmen. Verder moet deze module informatie opleveren over het oordeel van wegbeheerders en de markt van verkeersinformatie over de kwaliteit en de bruikbaarheid van de NDW data.

4. Weggebruikers

De module 'Weggebruikers' meet het gebruik van verkeersinformatie (voor en tijdens de reis) door automobilisten, professionele vervoerders in de transportsector en hulpdiensten (brandweer of ambulancediensten) en hun oordeel over bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de informatie. Voorstel van het KiM is hiervoor aan te sluiten bij bestaande initiatieven, zoals de gebruikerstevredenheidsmetingen van Rijkswaterstaat.

5. Externe factoren

In de module 'Externe factoren' zijn indicatoren opgenomen die zelfstandig invloed uitoefenen op de ontwikkeling van de bereikbaarheid. Factoren zoals de economische situatie, de brandstofprijs en andere verkeers- en vervoersmaatregelen hebben een effect op de benutting van het wegennet en de bereikbaarheid.

Met behulp van het monitoringskader kan de NDW analyseren welk effect de databank heeft op het bereiken van de tussendoelen. Per indicator kan het effect worden weergegeven met de kwalificatie positief, neutraal of negatief. Met behulp van een zogenoemde multicriteria-analyse (waarin ook de relatieve zwaarte van de verschillende indicatoren is vastgesteld) kan de NDW zich een oordeel vormen over het totale effect.

Naast dit monitoringskader is door Significant (Significant, 2010) een systeemdynamisch model ontwikkeld waarmee inzicht wordt verkregen in oorzaak en gevolgrelaties tussen verschillende variabelen die van belang zijn voor het bepalen van het effect van NDW.